

tedy okresní úřad starostovi žalované obce, aby se postaral o vydání nového usnesení obecního zastupitelstva, kterým bude s ohledem na požitky a úpravu služebního poměru, přiznanou k 31. prosinci 1925, rozhodnuto podle § 212 platového zákona o žalobcových služebních a platových nárocích po 1. lednu 1926, znamená citace § 212 platového zákona v jeho příkaze jen zákaz, že služební požitky a právní nároky žalobcovy nesmějí při nové úpravě přesahovati míru jednotlivých druhů platových a služebních práv a nároků státních zaměstnanců stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních, jakož i rodinných poměrů. Pokud se žalobce domáhá přídavků, jichž požívají členové státní uniformované stráže bezpečnosti, nebyl by jeho nárok opodstatněn ani, kdyby mu jinak příslušel nárok na služební požitky státního pragmatikálního zřízení, jak bylo, pokud jde o přídavek strážní, doličeno v rozhodnutích č. 7709, 7448, 8450 a 15960 a j. Sb. n. s., k nimž se pro stručnost odkazuje, a pokud jde o přídavek na byt, v rozhodnutí č. 15960 Sb. n. s. a jak ze stejných důvodů platí také pro ostatní přídávky, pokud nebo jestliže se jich žalobce domáhá z toho důvodu, že mu přísluší právě tak, jako přísluší členům státní uniformované stráže bezpečnosti. Tím však, že se nižší soudy nezabývaly věcně žalobními nároky podle zákona č. 16/1920 Sb. z. a n. a nároky z důvodu nezákonné suspense a obstávky platu, zůstalo řízení jejich kusé. Slušelo proto podle § 35 (2) zákona č. 131/1931 Sb. z. a n. rozsudky nižších soudů zrušiti.

Čís. 17498.

Jsou-li splněny předpoklady § 246, odst. 1 zák. č. 221/1924 ve znění vl. nař. č. 112/1934 Sb. z. a n., je nemocenská pojišťovna oprávněna žádati v mezích tohoto předpisu na třetí osobě náhradu nemocenského (§ 95, odst. 1 č. 2 uved. zák.), byť i zaměstnanec obdržel od zaměstnavatele za tutéž dobu úplný plat podle § 19 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1939, Rv I 402/39.)

Srov. rozh. č. 16595 Sb. n. s.

Pojištěnec žalující nemocenské pojišťovny Bohdan S. utrpěl při srážce auta, řízeného žalovaným Oskarem J., úraz, důsledkem čehož byla žalobkyně povinna platiti Bohdanu S. zákonné pojistné dávky od 12. srpna do 18. září 1937 v částce 1.064 K, jakož i lékařské ošetření a jízdné pojištěnce k lékařské prohlídce, celkem 1.117 K 40 hal. Opírajíc žalobu o předpis § 246 zák. č. 221/24 Sb. z. a n., domáhá se žalující pojišťovna této částky na žalovaném vlastníkovi auta. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobkyně opírá svůj nárok proti žalovanému o ustanovení § 246 zák. č. 221/1924. Není důvodu pochybovati o tom, že toto ustanovení vztahuje se i na ni, neboť jest pomocnou pojišťovnou ve smyslu § 29 cit. zák. a, ať již šlo tu o případ pojištění podle uvedeného zákona či podle zákona č. 33/

1888 ř. z., jest vzhledem k § 1 zák. č. 117/1926 Sb. z. a n. ustanovení § 246 zák. č. 221/1924 vztahovati i na žalující. Avšak s jejími právními vývody v odvolání zastávanými co do výkladu tohoto ustanovení nelze souhlasiti. Podle § 246 cit. zák. přechází na pojišťovnu — do výše poskytnuté dávky — nárok jejího pojištěnce na náhradu škody proti škůdci, jestliže poskytla svému pojištěnci pojistnou dávku z důvodu, pro který má pojištěnec zákonný nárok na zmíněnou náhradu škody proti škůdci. Její nárok proti škůdci je tedy zřejmě nárokem odvozeným a závislým na tom, že sám pojištěnec proti oné třetí osobě (škůdci) nárok takový měl. Není-li či nebylo-li zde takového nároku pojištěncova, nemá ho ani pojišťovna, neboť nemohl na ni přejíti. V souzeném případě pojištěnec odvolatelčin utrpěl úraz automobilem, který řídil žalovaný. Měl tedy S. proti žalovanému nárok na náhradu škody z důvodu tělesného poškození podle § 46 aut. zák. v rozsahu §§ 1325, 1326 obč. zák., tudíž mezi jiným i zákonný nárok na náhradu ušlého výdělku, ovšem za předpokladu, že mu skutečně ušel poškozením žalovaného výdělek. Jestliže však podle nenapadeného zjištění prvního soudu bylo mu celou dobu, kdy mu bylo poskytováno nemocenské, t. j. v době od 12. srpna 1937 do 18. září 1937, jeho zaměstnavatelem vypláceno plné služné, neušel mu žádný výdělek v této době a zřejmě tudíž neměl žádného zákonného nároku na náhradu ušlého výdělku proti žalovanému. Podle § 95, odst. 1 č. 2 zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. jest pojišťovna povinna poskytovat nemocenské pojištěnci po dobu jeho pracovní neschopnosti a stejně tak je tomu u strany žalující podle jejich stanov, jak sama v odvolání uvádí. Otázku této povinnosti se vztahem k ustanovení § 19 zák. č. 154/1934, totiž, zda tu této povinnosti na straně pojišťovny je i v době, ve které v důsledku tohoto ustanovení zákonného pojištěnec pobírá plat od svého zaměstnavatele (6 neděl), netřeba řešiti, neboť pro odůvodnění nároku podle § 246 zák. č. 221/1924 vůči škůdci zajisté postačuje, že dávka byla poskytnuta a je nerozhodno, že snad neměla býti ani poskytována. Nemocenské, vyplácené pojišťovnou podle § 95 I. 2 zák. č. 221/1924, je podporou, poskytovanou pojištěnci, který se stal práce neschopným a vydělávati si proto nemůže (rozh. č. 11130 Sb. n. s.). Odpovídá tedy svou povahou náhradě za ušlý výdělek, kterou může poškozený požadovati na škůdci podle § 1325 obč. zák. V souzeném případě však nebyla tato dávka poskytnuta žalující stranou z důvodu, pro který má pojištěnec nárok na náhradu proti škůdci (§ 246 zák. č. 221/1924), protože důvodem poskytnutí dávky byla tu pracovní neschopnost pojištěncova, zaviněná sice škůdcem, pro kterou však poškozený neměl žádného nároku proti škůdci za dobu, o kterou tu jde, ježto žádný výdělek mu neušel, neboť bral od svého zaměstnavatele plný plat. Nedošlo tudíž k přechodu nároku poškozeného na pojišťovnu zákonnou cessí podle § 246 cit. zák. a je proto žaloba bezdůvodná. Výkladu tomu nevadí, že podle citovaného předpisu přechází — podle výše poskytnuté dávky — po případě i celý nárok poškozeného na pojišťovnu, neboť tomu jest rozuměti jen tak, že se tím myslí ten který konkrétní nárok, svou povahou odpovídající povaze poskytnuté dávky, tedy na př. nárok na náhradu léčebných výloh, nárok na náhradu ušlého výdělku, a pod., ne tedy veškerý nárok na

náhradu škody ve svém celku a úhrnu. Nemohla by přece snad na př. pojišťovna z důvodu zákonné cesse § 246 cit. zák. žalovati škůdce na náhradu bolestného, když přece sama žádné dávky z tohoto titulu pojištěnci neposkytuje. Postavení škůdcevo nemůže býti horší jen proto, že poškozený je pojištěncem sociální pojišťovny a nemůže tedy na př. v souzeném případě škůdce býti povinen platiti náhradu z titulu způsobené pracovní neschopnosti poškozeného pro určitou dobu, když by ji neplatil ani poškozenému samému, protože tomuto z toho žádná škoda nevzešla. Pojišťovna podle § 246 cit. zák. má jen tatáž práva proti třetí osobě jako pojištěnec sám, jak plyne z ustanovení § 1394 obč. zák. (viz rozh. 14422 Sb. n. s.). Její nárok tkví také jen v témž skutkovém a právním základě jako nárok pojištěncův (srov. rozhodnutí o obdobném ustanovení § 47 úraz. zák. dělnic. č. 1/1888 — č. 9952 Sb. n. s.). Právním tedy shledal první soud bezdůvodnost žaloby, opřené o § 246 zák. č. 221/1934, v doslovu zák. č. 184/1928 a vl. nař. č. 112/1934 Sb. z. a n. Pokud odvolatelka, ostatně teprve v odvolání, zmiňuje se i o použití § 1042 obč. zák., vyplývá bezdůvodnost žalobního nároku i v tomto směru zřejmě již z toho, že žalovaný nebyl povinen žádnou náhradou poškozenému z titulu zaviněné mu pracovní nezpůsobilosti v době nahoře uvedené a nemůže tedy jíti ani o žádný náklad, vynaložený žalující stranou za žalovaného v úmyslu zavázati jeho, když tato poskytovala — ostatně podle své zákonné a statutární povinnosti, jak sama tvrdí, pojistnou dávku (nemocenské). K vůli úplnosti se dodává, že nelze souhlasiti s druhým názorem prvního soudu, kterým rovněž odůvodnil zamítnutí žaloby. První soud má totiž za to, že se žalovaný zprostil závazku vůči žalující smírem, který uzavřel s poškozeným a to proto, poněvadž nebyl před jeho uzavřením o zákonné cessi vyrozuměn a nebylo prokázáno, že by byl věděl o vyplácení nemocenského poškozenému žalující pojišťovnou. Pojistná dávka (nemocenské) byla žalující stranou poskytována, jak nenapadeně zjištěno do 18. září 1937, narovnání však mezi žalovaným a poškozeným bylo uzavřeno až 20. září 1937. Poněvadž nárok pojištěnce podle § 246 cit. zák. přechází ze zákona na pojišťovnu poskytnutím dávky, je zřejmo, že v době uzavření narovnání poškozený nebyl již oprávněn částí náhradního nároku, rovnající se výši poskytnuté dávky, nakládati, neboť nárok ten již před tím přešel na stranu žalující. Nemohl by se tedy poškozený o této části náhradního nároku vyrovnávati (viz rozh. 8525, 15109 Sb. n. s.) a nebyl by proto ani žalovaný liberován vůči žalující straně uzavřením, resp. splněním zmíněného narovnání uzavřeného s poškozeným. Nezáleželo by pak na tom, že žalovaný nebyl o přechodu nároku na žalující stranu zpraven, neboť ustanovení § 1395 obč. zák. by tu nebylo lze použítí, když jde o cessi zákonnou a bylo by věcí žalovaného, aby se sám staral o to, zda uzavírá dohodu o něčem s někým, kdo k tomu oprávněn je či nikoliv. O dvojí plnění u žalovaného by nešlo, neboť žalovaný neplatil by poškozenému to, co by ten již byl obdržel od pojišťovny, nýbrž platil by této, poněvadž narovnání, které uzavřel s poškozeným a na základě něhož byl snad poškozenému na tvrzenou škodu nějaký peníz zaplatil, nemohlo by se dotýkati nároku pojišťovny, jímž poškozený nebyl oprávněn nakládati. Proto bylo by

i lhostejno, zda by žalovaný věděl či nikoliv o tom, že žalující strana poškozenému nemocenské vyplácí.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Mylný je sice názor dovolatelčin, že smysl § 246, odst. 1 zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. ve znění vládního nařízení č. 112/1934 Sb. z. a n. (celková úprava znění zákona v příloze k vyhlášce č. 189/1934 Sb. z. a n.) je ten, že pojišťovna je oprávněna požadovati na škůdci celou výši poskytnuté dávky bez ohledu na to, zda poskytnutá dávka převyšuje původní zákonný nárok pojištěncův na náhradu škody proti třetí osobě. Neboť podle ustálené judikatury nejvyššího soudu nabývá pojišťovna nároku proti třetí osobě na základě zákonné cesse, a i když nelze na postup pohledávky ze zákona použití veškerých ustanovení občanského zákona o cessi, přece jen platí všeobecně vyslovená zásada v § 442 poslední věta obč. zák., převzatá i v § 1394 obč. zák., že nikdo nemůže postoupiti více práv nežli sám má, jak bylo vysloveno v rozhodnutích č. 14422 a 15109 Sb. n. s. Je-li tomu tak, nemůže pojišťovna po třetí osobě žádati více, nežli tato je povinna poškozenému a není zapotřebí se zabývatí otázkou, zda nárok pojišťovny proti třetí osobě je primární a zcela samostatný. Tvrdí-li dovolatelka, že v rozhodnutí č. 11130 Sb. n. s. vyslovil nejvyšší soud, že je to pohledávka primární, je na omylu, poněvadž to uvedl jen soud odvolací. Mínil-li dovolatelka zmíněnou výtkou zastávati názor, že pojišťovna jest oprávněna požadovati náhradu za poskytnuté nemocenské (§ 95, odst. I, č. 2 zmíněného zákona) i z nároku pojistníkovy na bolestné, jest i tu na omylu. Stačí odkázati na odůvodnění odvolacího soudu v tom směru a je dodati, že pojištěnec by byl na tom hůře než osoba nepodléhající povinnému pojištění, poněvadž pojišťovna, která žádné bolestné pojištěnci nehradí, připravila by ho tímto způsobem o celé bolestné neb o část jeho, kdežto osobě nepodléhající povinnému pojištění by zůstalo bolestné neztenčené. To by odporovalo duchu a účelu zákona č. 221/1924 Sb. z. a n. v nynějším znění, jenž byl vydán na ochranu a ke prospěchu pojištěnců a nikoliv na jejich újmu. Jsou-li však splněny ostatní předpoklady § 246, odst. 1 uvedeného zákona, je nemocenská pojišťovna oprávněna žádati po třetí osobě náhradu nemocenského (§ 95, odst. I, č. 2 zákona) v mezích, stanovených v § 246, odst. 1 zákona, byť i zaměstnanec obdržel od zaměstnavatele za tutéž dobu úplný plat podle § 19 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. Odvolací soud uznal, že nemocenské odpovídá svou povahou náhradě za ušlý výdělek, kterou může poškozený požadovati po škůdci podle § 1325 obč. zák. V tom směru nedůvodně vytýká dovolatelka, že nemocenské není náhradou za ušlý výdělek, nýbrž že je to pojistná dávka, kterou je pojišťovna povinna poskytnouti i tehdy, když třetí osoba nezavinila neschopnost pojištěncovu k práci a že již prý proto má pojišťovna náhradní nárok proti třetí osobě. Tím by nebyl odůvodněn náhradní nárok pojišťovny. Neboť tím zdůrazňuje dovolatelka, že její závazek plyne

z pojistného poměru, kdežto závazek třetí osoby, zavivší škodnou událost, v poměru k pojištěnci plyne z náhrady škody. Šlo by tu tudíž o různé dva důvody. Je ovšem správný názor odvolacího soudu, že nemocenské je svou povahou náhrada za ušlý výdělek, neboť to plyne z doslovu § 95, odst. I, č. 2 nemocn. zákona, jenž činí poskytování denního nemocenského odvislým právě od té skutečnosti, že je pojištěnec neschopen práce, a dávky jsou vyměřeny podle toho, do které třídy byl pojištěnec zařaděn, což se podle § 12 nemoc. zákona řídí opět podle pracovního výdělku. Nárok pojišťovny na náhradu poskytnutého nemocenského plyne tudíž z téhož důvodu, pro který má pojištěnec nárok na náhradu škody proti třetí osobě. Mylný je však názor odvolacího soudu, že poškozený neměl nároku proti škůdci za dobu, o kterou jde, proto, že prý mu žádný výdělek neušel, neboť bral od svého zaměstnavatele plný plat, a že proto nebyla nemocenská dávka poskytnuta z důvodu, pro který má pojištěnec nárok na náhradu proti škůdci. Podle § 95, odst. I, č. 2 nemoc. zákona je povinnost pojišťovny poskytnouti nemocenské pojištění učiněna závislou jen na tom, že je pojištěnec neschopen práce pro nemoc nepřivoděnou úmyslně. Z toho plyne, že je k tomu pojišťovna povinna, i když byl pojištěnci vyplacen zaměstnavatelem plat za dobu, uvedenou v § 19 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. V takovém případě má pojištěnec dvojí nárok, jednak na plat za dobu zákonem stanovenou, jednak na nemocenské. To plyne i z důvodových zpráv k zákonu č. 154/1934 Sb. z. a n. (srov. tisk 445, str. 31, tisk 4181, str. 21, tisk 1605, str. 22 a tisk 2720, str. 4). Zejména je to patrné z tisku 2720, str. 4, odst. 2, kde se praví, že dosavadní ustanovení § 8, podle něhož podpory z pojištění nesmí býti započteny na plat zaměstnanců, není sice pojato do nového zákona, zůstává však dosavadní právní stav, ježto zákon nemluví o opaku (tak i rozh. č. 16595 Sb. n. s.). Přisvědčiti by se dalo shora zmíněnému názoru odvolacího soudu jen tehdy, kdyby plat zaměstnanci vyplacený podle § 19 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. byl úplatou za konanou práci anebo náhradou za výdělek, který ušel pojištěnci následkem neschopnosti k práci, zaviněné žalovaným. Ale tomu tu tak není. Neboť pojištěnec Bohdan S. nekonal práci po dobu, za kterou mu byl plat vyplacen a nejde o úplatu za konanou práci, a plat ten není náhradou za ušlý výdělek, jak plyne z následující úvahy: Jak ze shora uvedené důvodové zprávy k zákonu č. 154/1934 Sb. z. a n. je patrné, byl nárok zaměstnancův na plat po dobu šesti neděl, nebo podle počtu služebních let po dobu delší stanoven jako ochrana proti tomu, aby zaměstnavatel nezneužil jeho nemoci pro předčasnou výpověď. Plat za dobu, po kterou musí býti zaměstnanci vyplácen, nemusí se rovnati celému ušlému výdělku, neboť výdělek může zaměstnanci ucházeti i delší dobu, než je zákonná doba pro nárok na onen plat. Podle § 21 téhož zákona nesmí býti zaměstnanec předčasně propuštěn, ledaže překážka trvá o čtrnáct dnů déle než přísluší zaměstnanci plat, a byla-li mu dána za trvání této překážky výpověď, má zaměstnanec přes to nárok na plat po dobu, určenou v § 19, třeba pracovní poměr se skončil dříve. Jak shora již řečeno, podpory z pojištění nesmí býti započteny na tento plat zaměstnanců, ač poskytnuté nemocenské jest náhradou za ušlý výdělek,

což zejména nasvědčuje tomu, že onen plat, placený dočasně zaměstnavatelem, není náhradou ušlého výdělku. A konečně zaměstnavatel neplatí tento plat zaměstnanci ani v úmyslu, aby mu nahradil výdělek, který mu neschopností práce ušel, nýbrž plní tím jen zákonný závazek, uložený mu ustanovením § 19 téhož zákona. Z toho se podává, že nárok zaměstnancův na plat za dobu zákonem stanovenou v případě nezáviněné nemoci je samostatným nárokem, který byl zaměstnancům zvláště vyhrazen a nelze jej započísti na nároky pojištěncovy, příslušející mu proti třetí osobě podle § 1325 obč. zák., nýbrž musí zůstatí zaměstnanci neztenčen vedle nároků podle § 1325 obč. zák. Nebylo-li by tomu tak, nemělo by ustanovení § 246, odst. 1 nemoc. zákona žádného smyslu, poněvadž by nemocenská pojišťovna nikdy nemohla uplatnití svůj postoupený nárok proti třetí osobě, pokud by poskytnuté nemocenské nepřesahovalo výšku platu, stanovenou v § 19 zákona o soukr. zaměstnancích. Tím není nikterak zhoršeno postavení škůdcovo. Vždyť zaměstnavatel nemá proti škůdci nárok na náhradu (§ 1042 obč. zák.) toho, co plnil zaměstnanci z důvodu § 19 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., ježto poškozený nemá proti škůdci nároku na plat. S druhé strany však nelze připustití, aby škůdce těžil z toho, že poškozenému zaměstnanci přísluší proti zaměstnavateli nárok na plat podle § 19 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. Že žalovaný se nezprostil placení žalované pohledávky smírem, uzavřeným s pojištěncem Bohdanem S., odůvodnil případně odvolací soud. Tím, že žalovaný zaplatil žalobkyni lékařské útraty 28 K a jízdné pojištěnci ke kontrolní prohlídce 25 K 40 h bez prejudice pro spor, neuznal tyto nároky žalobkyniny. Poněvadž však plat, poskytnutý pojištěnci zaměstnavatelem, není vůbec určen k úhradě těchto výloh a pojištěnec má proti třetí osobě podle § 1325 obč. zák. nárok na náhradu škody i v tomto směru, je zřejmé, že jde i tu o týž důvod, pro který má pojištěnec nárok na náhradu škody proti třetí osobě. Spadají proto i tyto nároky pod ustanovení § 246, odst. 1 nemoc. zákona. Poněvadž nižší soudy vycházely z jiného právního názoru a nezabývaly se otázkou, zda žalovaný zavinil škodnou událost a z ní povstalou neschopnost pojištěnce Bohdana S., bylo oba rozsudky nižších soudů zrušití za účelem nového projednání a rozhodnutí věci (§ 510 c. ř. s.).

Čís. 17499.

K úlevám zemědělského dlužníka nelze přihlížeti z úřadu ani v exekčním řízení, ani ve sporu o nepřípustnost exekuce podle § 35 ex. ř., nýbrž dlužník musí tvrdití skutečnost odůvodňující nárok na úlevy podle vl. nař. č. 250/1935 a 83/1939 Sb. z. a n., jež jsou skutečnostmi nárok zastavujícím ve smyslu § 35 ex. ř.

Pouhé odvolání se na zmíněné vládní nařízení nestačí.

K zahájení vyrovnacího řízení (zemědělského vyrovnacího řízení) o jmění dlužníka ještě přihlížeti z úřadu jen, jde-li o povolení exekuce proti dlužníku po zahájení vyrovnacího řízení, nikoliv ale, jde-li o spor o nepřípustnost exekuce.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1939, Rv I 1147/39.)